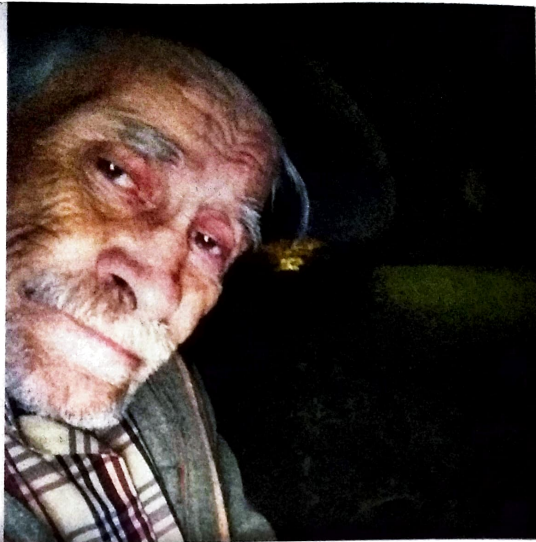
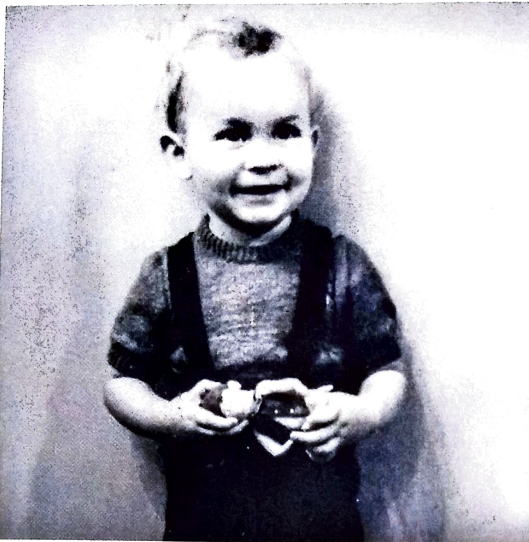

MENSENRECHTEN

Edo Paardekooper Overman heeft vrienden van de straat, maar zit ook met bestuurders en ministers aan tafel. Zijn boodschap? We zijn allemaal gelijkwaardig, toon oprechte belangstelling voor elkaar en vraag wat iemand nodig heeft.

tekst EVELINE VAN HERWAARDEN

TOEN STOND HIJ MET SCHULDEN OP STRAAT

Edo Paardekooper Overman (72) begint zijn leven als een dromerig kind. Zijn vader, beschadigd geraakt in een jappenkamp, is niet sterk en belandt in de WAO. Zijn moeder richt haar verwachtingen op Edo en stuurt hem op zijn achttiende naar Amsterdam om daar Economie te gaan studeren.

'Zij wilde dat ik op kamers ging', vertelt hij. 'Weg van de vader om wie ik me te veel zorgen maakte. Maar ik vereenzaamde en zat al snel bij de studentenpsycholoog.' Dan ontmoet hij zijn eerste vrouw, ze trouwen en krijgen twee kinderen. Dat ze erg kwetsbaar was, seksueel misbruikt en psychosengevoelig, verbaast hem achteraf gezien niet. 'Ik dacht natuurlijk dat ik haar kon redden.'

De crisisopvang

Er ontstaan problemen en het gezin raakt geïsoleerd. Als een vertrouwenspersoon van de basisschool aan de bel trekt, besluit Edo met zijn kinderen te vertrekken. 'Eigenlijk kon ik dat helemaal niet aan. Ik was steeds vaker gestrest en ziek en belandde uiteindelijk in een afkeuringsproces.'

De situatie wordt nog zorgelijker. Edo raakt depressief, bouwt schulden op en doet een poging tot zelfdoding. Tot zijn moeder de crisisopvang belt. 'Daar vroeg ik me voor het eerst af: ziet die psychiater mij eigenlijk wel, wie ik ben als persoon?'

Op straat

Als het weer wat beter gaat, na een kortstondige andere relatie, getrouwd, gescheiden en wel, ontmoet Edo een nieuwe vrouw. Met zijn zonen trekt hij bij haar en haar twee dochters in. De nieuwe gezinssamenstelling loopt niet lekker en beide zonen vertrekken al snel. De een gaat op kamers, de ander begeleid wonen. 'Maar ik voelde me happy met haar en had in mijn hoofd dat we samen oud zouden worden. Dat we allebei een drankprobleem hadden ontwikkeld en zij regelmatig aangaf dat het niet goed ging, kwam niet bij me binnen.' Toen ze hem op straat zette, kwam dat voor Edo als een totale verrassing. 'Ik had niets geregeld en kon nergens terecht. Daar stond ik dan, met een uitkering, schulden en een verslaving.'

Leger des Heils

Na een aantal nachten in een schuurtje belt hij aan bij de nachtopvang van het Leger des Heils. 'Daar wil je eigenlijk niet zijn', verzucht Edo. 'Ik had er nare verhalen over gehoord, over naalden en zo. Ik had geluk dat de manager het ook niks voor mij vond en een plek in de 24-uursopvang regelde.'

In het jaar dat hij in de opvang verblijft, ziet Edo veel dingen die hem frustreren. Weinig privacy, veel regels, weinig rust in de tent. Hij voelt zich er opgejaagd, maar bovenal ergert hij zich aan de ongelijkwaardige houding van de hulpverleners. Edo is niet het type dat zijn mond houdt en voor hij het weet zit hij in de cliëntenraad.

NU ZIT HIJ MET DE STAATSSECRETARIS AAN TAFEL

Sinds zijn verblijf bij het Leger des Heils heeft Edo zich onvermoeibaar ingezet voor de positie van dak- en thuisloze mensen. In 2018 werd hij

**'Wie ben jij,
welke weg heb je
afgelegd?'**

uitgeroepen tot de eerste MensenrechtenMens van het jaar. Het College voor de Rechten van de Mens prees hem met de woorden: 'Edo Paardekooper Overman geeft een stem aan mensen die dak- en thuisloos zijn, door hen te betrekken bij het bepalen van beleid dat hen treft. Binnen de wereld van hulpverlening en belangenbehartiging is er bovendien naar ons idee niemand die zo intrinsiek gemotiveerd en zo gedreven is als hij.'

Voorzitter cliëntenraad

'Ik zag mezelf niet terugkeren in een baan', vervolgt Edo, 'maar het leek me wel nuttig om iets met mijn ervaringen te doen. Ik rolde van het een in het ander. Uiteindelijk werd ik voorzitter van de landelijke cliëntenraad van het Leger des Heils.' Er volgt een groot aantal commissies, besturen en adviesraden waar Edo deel van uitmaakt. Hij is inmiddels 72, maar nog elke dag bezig met een missie. 'Als je in de shit zit, ben je al snel afhankelijk van anderen. De relatie tussen hulpverlener en zorgvrager is uit balans. Ik vind dat dat gelijkgetrokken moet worden, we zijn allemaal gelijkwaardig.'

Wie ben jij?

Edo herkent bij veel hulpverleners de 'hulpverleners-val'. 'Ze willen mensen redden, net zoals ik bij mijn vader en mijn eerste vrouw. Vaak wordt er al van alles ingevuld, wat iemand nodig heeft bijvoorbeeld. Maar mensen zijn prima in staat om dat zelf aan te geven. Ook als ze een verslaving of beperking hebben. Waarom beginnen hulpverleners een gesprek niet met de vraag: "Wie ben je, wat heb je meegemaakt?" En daarna: "Wat heb je nodig, waar kunnen we jou bij helpen?"

Edo is altijd geïnteresseerd in het verhaal van mensen. De vraag 'Wie ben jij, welke weg heb je afgelegd?' stelt hij bijna iedereen die hij ontmoet. Ook de staatssecretaris met wie hij volgende week aan tafel zit. Het zorgt voor een ander vertrekpunt in het gesprek. Een laatste advies van Edo: 'Gebruik, net als ik, wat je hebt meegemaakt in je werk. Het brengt ons dichterbij elkaar.' <